

Háy János

A csokimikulásos lány

A PSZICHOLOGUS LÁNY

Nagyon fáj a fejem. Tudom, mi a bajom, mert nekem már volt ilyen, amikor kicsi voltam, és el kellett vinni az orvoshoz, és a Lajos bácsi, az iskolaigazgató rázta a testemet a levegőn, kint az iskola udvarán. Ha rázza, akkor elmúlik a zsibbadás, amit szintén éreztem a kezemben, és rettegtem, hogy megy ez a zsibbadás fölfelé, és eléri a szívemet, és meghalok. Ötvenévesen meghalni az nem fiatalon meghalni, amikor a nagybátyám ennyi idősen felkötötte magát az erdőben, azt mondták, hogy ilyet nem szabad, meg hogy mennyire fiatal volt. Ötvenéves! De tízévesen vagy tizenöt évesen, az már tényleg olyan, hogy fiatalon meghalni.

Fel kell mennem a betegszobába, mondtam a padtársamnak, aki épp valamit rajzolt egy tankönyvbe. Nem tudom, miért, de kiegészítette az ott szereplő képet. Vagy csak egyszerűen bajszot rajzolt egy ismert államférfinek, egy fontos írónak, olyanak, akinek nem volt. Nem láttam, mert nem volt épp rendben a látásom sem. Ez is egy csínytevés, és ezért is lehet intőt kapni, ha megnézik a könyvét, de nem nézték meg, mert ő nem volt figyelve. Persze, mondja, majd megmondom, és meg is mondta, csak azt a mondást én nem hallottam, mert nem voltam már ott. Azt mondta, mikor a matektanár rámutatott az üres székre, hogy a padtársa rosszul lett, ezért fel kellett mennie a betegszobába, hogy jobban legyen.

A tanár egy szót sem hitt el abból, amit a padtársam mondott, kiosztotta a feladat sorokat, matekdolgozat volt, kiültette az egyik, hozzá leginkább hasonlító gyereket a tanári asztalhoz, és felrohant a betegszobába, ahol én épp rosszul voltam.

Amíg nem rohant fel, elmondtam az asszisztensnek, ilyenkor csak ő volt bent, hogy mit érzek. Nagyon sajnált, és mondta, hogy lehet, hogy csak egy kimerültség, és fekédjek le, megsimogatta a hajamat.

Az nagyon jó volt.

A koleszban a legtöbbet erről az asszisztensről beszéltek a fiúk, mert őt mindenki ismerte. Az egyik egyszer elmondta, hogy neki szeretője ez a lány, mert lány volt, csak pár évvel idősebb, mint a fiú. Szóval egyelőre összeillenek, meg hát nem is azért van az egész, csak mert mindkettőjüknek ez így jó.

Emlékszem a fiú névére, azt hiszem, Siklósi Tamásnak hívták, de nem áruolom el, mert lehet, hogy van olyan, aki nem tudja ezt a történetet, és akkor lebuktatja az imént említett fiút. És akkor jön hozzá a koleszigazgató vagy valamelyik nevelőtanár, hogy hogy mersz te az orvosasszisztenssel lefeküdni, amikor az csak és kizárólag felnőtteknek van fenntartva, többek között ennek a nevelőtanárnak, vagy nevelőtanárból lett igazgatónak. Úgyhogy semmiképpen sem áruolnám el, hogy a koleszról az a szerencsés tanuló épp Siklósi Tamás volt.

Vajon mi lehet vele most, mondjuk, megváltoztatta a nevét, mert nem volt divatos a Siklósi, és elnevezte magát Siófokinak, hogy ne kelljen megváltoztatni a monogramját, vagy Soproninak. Senki nem tudhatja, hogy ki fogja megváltoztatni

a nevét, amikor még nem változtatta meg. Hogy mondjuk egy jogi diplomával a zsebében azt mondja, Tolvaly vagy Szarka néven mégsem lehetek ügyvéd, mert mit gondol az a megrendelő, mit lehet várni egy ilyen ügyvédtől? Legyen valami más, például Kárpáthy, az ügyis ismert a Jókai-regényből, helyesebben a filmből, mert ki olvas manapság ilyen rohadt hosszú regényeket?

Hát pont senki.

De a film is teljesen megfelelő ahhoz, hogy megtanuljuk a szereplő nevét, főleg, hogy már a címben is benne van, és ott lehet is látni, hogy nézett ki ez a Zoltán nevű fickó, aki egyébként itt a valóságban Sándor volt, de a Sándor is nagyon megy a Kárpáthyhoz. Az egyetlen szépséghiba, hogy mindenki tudja, ilyen név, hogy Kárpáthy, nincs. Akiket így hívnak, az mind a Kohnból vagy a Kleinből lett magyarosítva. De ez a tudás csak áttételesen veszélyes, és csak bizonyos honfitársaink előtt, a Tolvaly és Szarka viszont direktbe és mindenkire.

Azért marha szerencsés az a fiú, akinek a nevét nem árulhatom el, gondoltam, amikor az asszisztens megsimogatta a hajamat. Majd elmúlik, mondta, és hogy hamarosan jön a doktornő, és ő majd megmondja, hogy mit kell csinálni, de addig is kapjak be egy gyenge nyugtatót és egy fejfájáscsillapítót, az biztosan jól fog tenni. És jól is tett, mert már aludtam, amikor a matektanár berontott a betegszobára, és elkezdett üvöltözni az ápolónővel, hogy ő az egyik bajkeverő az iskolában, és ki fogja rúgtni, mert ez a gyerek itt is csak egy szimuláns. És akkor belépett a szobába, és elkapta az ingemet, mármint az alvó fiú ingét, kockás flaneling volt, és maga felé rántott. Láttam azt a szörnyű színt a szemében, olyan volt, mint amikor egy festményen a vihart festik meg, és ezzel a szörnyű tekintettel nézett bele az éppen ébredő szemembe.

Ez egy szimuláns, üvöltötte, nem akar dolgozatot írni!

Nem tudtam, hogy dolgozatot kell írni, elfelejtettem, mert csak arra tudtam gondolni, ami velem történik. De tényleg lehet, gondoltam, hogy ezt a történetet a dolgozat váltotta ki. Ez ment végig az agyamon, hogy lehet, hogy neki mégiscsak van egy igazsága.

De én akkor is rosszul vagyok.

A testem olyan volt, mintha bábu lettem volna, mert részben az ébredés, részben a rosszullet miatt nem tudtam megtartani magamat. Mintha nem lenne izomzatom. Ezt biztos tanítják a színművészetin, gondoltam, mikor észrevettem a testem állapotát. Nagyon gyorsan tud ilyenkor gondolkodni az ember, sokkal gyorsabban, mint mondjuk egy matekdolgozat alatt.

Ezt a rongyszerű testet rázta.

Mikor tudatosult bennem, hogy rongyszerű vagyok, akkor már összeszedhettem volna az izmait, de nem akartam, mert sokkal megrendítőbb volt így, hogy bennem semmi erő, a matektanár meg olyan, mint a dúvad.

Az asszisztensre nagy hatással volt a jelenet.

Az arcom is maradt olyan meglepett, rajta azokkal a mondatokkal, hogy mit akarnak velem, mért bántanak, gyerek vagyok. Egyébként ez a kifejezés az arcomon teljesen megfelelt a valóságnak, még ha egy kicsit rá is játszottam. Vagyis nem játszottam rá, csak megőriztem azt, ahogy előszörre beállt az arcom.

Az asszisztensnő rákiáltott a tanárra, bár neki ilyen joga nem volt, ő nem kiálthatott arra, aki ugyan papírforma szerint nem, de gyakorlatban mégiscsak a fölöttese volt. Azt hiszem, különben a matektanár közben igazgatóhelyettes is volt.

A legtöbb iskolában matekos az igazgatóhelyettes, mert rajta kívül senki nem tudná összeállítani az órarendet, főleg, mert az igazgató, aki persze valami humán szakot tanít, mondjuk, magyart, és közelebb áll a költői ambíciókhoz, magához a költészethez, ahol minden olyan légiés és metaforikus, de olyan órarend, hogy metaforikus, nincs, hogy mondjuk, beírjuk, második óra biosz, de valójában kémia. Ez milyen nagyon szar metafora már. A biosz helyett a kémia, mert a biosztanár legalább csinál olyanokat, hogy meghökkentő, elviszi az osztályt boncolásra, ahol egy ember koponyáját kettéfűrészelik, és aztán lefeszítik a felső részt, mert nem végig fűrészelték el, és nyikorog a koponyacsont. Itt már pár osztálytárs megszédül.

Aztán kivessi az ember agyát, és elkezdi szeletelni.

Arra gondolok, hogy ez egy nő, és egy halottra tudok-e úgy gondolni, hogy nő. Ezt a gondolatomat nem merem elmondani senkinek, de nem is kell, mert ez az óra nem történik meg, hiszen metaforikusan volt összeállítva az órarend, és valójában kémia volt, ahol bűdös anyagokkal kísérleteztünk, hogy utána mindenféle képleteket írjunk be a füzetünkbe, és esetleg megbukjunk, mert egyáltalán nem tudjuk megjegyezni ezeket a képleteket. De hála istennek kémiaóra sincs, mert a matekos igazgatóhelyettes logikusan állítja össze az órarendet. És mi lesz akkor, milyen óra?

Most épp matek van, amit egy, a matektanárhoz legjobban hasonlító diák felügyel, aki képes felírni azoknak a nevéit, akik a szomszédjuktól kérnek segítséget, és egyáltalán nem érdekli, ha azt mondják neki, hogy Csaba, szét fogjuk verni a pofádat, mert a jövő mégiscsak neki kedvez, a követőnek. S hiába emlékszik mindenki arra, hogy milyen volt, később már senkinek sincs kedve végrehajtani a beigért büntetést, ráadásul vezető pozícióba kerül már az egyetemen. Sőt, előfelvételiként a katonaságnál, és ott is begyűjt néhány beigért büntetést, amit aztán a későbbiek során senkinek nincs kedve vagy épp mersze végrehajtani. Inkább a kedv mellett döntünk, mert nincs kedvünk gyávának mutatni azokat, akik nem voltak olyanok, mint ő.

Az asszisztens kiabálás közben hagytuk ott, és még mindig kiabált, hogy ne bántsa, ez a tanuló beteg. Nem, ez nem beteg, csak nem akar dolgozatot írni, mert, mert... És akkor az asszisztens lefogja a dühöngő tanár kezét. Én visszacsuklok, nem szabad elfelejteni, rongybaba vagyok, az ágyra, ahogyan egy megkínzott betegnek vissza kell csuklania.

Én rosszul érezném magam a matektanár helyében, kár, hogy ő nem érzi rosszul magát, ha rosszul érezné, akkor legközelebb nem csinálna ilyet, és ha nem csinálna ilyet, akkor az egész világ kicsit jobb lenne, és ha többen nem csinálnának ilyet, akkor szabályszerűen érezni lehetne, hogy javul a földön az élet.

Na jó, nem gondolkodok tovább erről, nézem a tanár és az asszisztens vitáját. Amikor végül a tanár kifordul a betegszobáról, én újra elalszom azzal a rettegéssel, hogy mit fog csinálni ez a matektanár. Hogy neki, mert igazgatóhelyettes, biztosan joga van kirúgatni az iskolából. És láttam magam előtt a kirúgott gyereket, aki én vagyok, az akkor megszokott barna műbőr táskával, amibe minden belefér, amit a városba hoztam, s az is, amit ott szereztem.

Könyvek.

Bár azokat nem is érdemes elpakolni, mert azok a könyvek a várható és lehetséges jövő szempontjából teljesen érdektelenek. Jobb otthagyni azoknak, akik maradtak, akiknek ezek a könyvek lehetnek olyanok, mint a *Biblia*, amiből megismerhetik a teremtés nyelvét.

Utólag visszanézve minden logikusnak tűnik, hogy mért az történt, ami történt. De általában nem utólag vagyunk. Vagy aki utólag van, az már az élete végén van, ahogyan apa volt ott, amikor azok a dolgok történtek vele, amik most épp történnek. Bár még mindig, még az ő esetében sem lehet tudni, hogy tényleg milyen téglá kerül milyen téglára, már ha lehet a szétesést ilyen építőipari hasonlattal megvilágítani, mert még mindig nem látjuk a végét. Épp csak elkezdődött, és majd két év múlva biztosan logikus, hogy épp meghal, de előtte ez a logika nem működik.

Hogy mi lesz velem, hogy mennyi évet fog tartani azután, hogy elhagyom a gimnáziumot, hogy hová kerülök ilyen kudarcos évek után, mit kezdek magammal, ha nincs bennem semmi öntudat, hiszen mindent összetörtek a leleményes és öntudat-összetörésben külön diplomát vagy szakképzést kapott tanárok. Hogy bekerülök-e legalább a legrosszabb főiskolára, ahová mindenki bekerül, hogy sikerül-e onnan átjelentkezni az egyetemre. Ha nem sikerül, az mennyiben veti vissza a belső erőket, mert azt mondják, mikor beadom a kérvényt, hogy hivatalosan jogosult lennék, mert kitűnő lettem abban az évben, de ha mindenkit elengednének, akinek ilyen eredménye van, akkor mi lenne ebből a főiskolából? Ebből rögvést kiderül, hogy a főiskolának nem érdeke, hogy én sikeresebb legyek, hogy netán korrigáljam a gimnáziumi kudarcaimat, s kis kitérő után ugyan, de ott folytassam, ahol folytatni akartam volna, ha nincs ez a kis kitérő.

Ha ez így akkor nem lehetséges, vajon a főiskola után sikerül-e egy kiegészítővel elvégezni az egyetemet?

Nem sikerül.

Ha nem sikerül, akkor ez mennyiben veti vissza azt az akaratot, hogy valami más akarok lenni? Hogy beiratkozom-e akkor valami másra, filozófiára, pszichológiára, szociológiára, s mikor a felvételin ott ülsz, azt mondják, hogy minek az nekem, nincs erre szükségem, és akkor nem vesznek fel. Vagy felvesznek, de a munkahelyem miatt nem tudok járni rendszeresen az órákra, és akkor széttárják a kezüket a jót akaró egyetemi tanárok, hogy mi megtettük, amit meg lehetett, de hát aki nem jár órákra, az nem kaphatja meg tovább ezt a lehetőséget. Vagy végigjáród, de nem tudsz lediplomázni, mert születik két gyereked, és velük kell foglalkozni, hisz apa is vagy. De lehet, hogy nem emiatt, csak így akarsz a feleséged kedvében járni, hogy ugyan nem tudsz lediplomázni, de legalább jó apa vagy, és akkor, mert szeret a feleséged, nem kell magányosan a sarokban kielégülésre várni, mint ahogyan a koleszos mentorom mondta.

Mekkora szerencse, mondhatni más oldalról, például az újdonsült apa apjának az oldaláról, hogy megtörténik ez a gyerekszületés! Hiszen révbé ért így az életed! Olyan, mint minden rendes ember élete, ráadásul még egy lakótelepi lakás is mutatkozik. Nahát, ez már tényleg sikeres élet! Dehát az az apa akkor már nem él, és egyáltalán nem lehet tudni, hogy ezek az egymásra rakódott kudarcok tényleg hoznak-e egy olyan eredményt, ami rendes életként értelmezhető, hogy lakás meg gyerek, s nem épp ellenkezőleg, minden megy egyre csak lejjebb, oda, ahonnan tényleg nincs visszaút, legfeljebb pár hónapig, amíg a gyógykezelés, nem tudni, milyen gyógykezelés, csak úgy általában a gyógykezelés tart.

Aztán vége.

Minden csak onnét tűnik logikusnak, ahonnan rá lehet az egészre látni, és nem lehet tudni, mi rajzolta ki ezt a logikát. Hogy minden kudarc épp erősítette az életet,

ahogy a mondás tartja, hogy amit túlélés, megerősít, vagy épp ellenkezőleg, véglegesen legyengítette, hogy végül az ember a legkézenfekvőbb parkoló pályákat válassza, mondjuk, hogy a társadalom peremére sodródva, furcsa emberekkel együtt, akikről nem gondolta, hogy valaha is a barátai lesznek, éljen mondjuk, valahol a ferihegyi repülőtér környékén.

Itt mindenki iszik, de senki nem tudja, hogyan lehet, és hogyan tudják ezt ilyen pénztelenség mellett megvalósítani. Alig mennek el onnét, nincs erejük felkelni, az ital mégis megérkezik, mert valaki a haverok közül mégis megembereli magát, és elindul, s ha hozzájut egy kis pénzhez, akkor azon vásárol innivalót, és akkor megint rendben van a világ. Addig, amíg a szervezetük bírja. Furcsa, de sokkal tovább bírja, mint azt az életmódelemzők gondolják. Ha visszagondolnak a régi osztálytársakra, mert ketten olyanok is odajutottak, akik osztálytársak voltak, hogy azok haltak meg előbb, akiknek az élete sokkal inkább követett egy egészségesebb programot, a jómódból alig tudtak kilátni.

Erre inni kell, mondta az egyik, és ittak.

Nem tudom, mi lesz, gondoltam, ott a koleszszobában az ágyon, ahol mindig gondolni szoktam, hogy mi lesz. Amíg nem volt gond, amíg csak egy titokzatos csoda volt, ami előttem állt, egy elképzelt diadal, hogy a fényesség már ott tüzesedik, nekem csak bele kell lépnem, mert épp arra vár, hogy az üres helyet valaki kitöltse. Addig minden olyan logikusnak látszott.

Természetesen kiváló tanuló leszek, hiszen azért jöttem ide. A tanárok kedvence, hiszen nem csak jó eszű vagyok, hanem kedves is. Ilyennek neveltek, mindenki szeretett, mert a kedves embereket mindenki szereti, pláne, ha gyerekek, mert rólok senki nem gondolja, hogy érdekből kedvesek. Igen, ott állok a diadal kapujában, tényleg csak be kell lépnem. De ezek a fények nagyon hamar kialudtak, és jelzőtüzek nélkül teljes vakságban bolyongtam vagy álltam, mert még a bolyongáshoz sem volt erőm. Vajon mi oltotta ki ezeket a tüzeket? Miért változott meg minden körülöttem?

Miért nem az az élet alakult, ami nekem szánva volt?

Az apa is ezen gondolkodik, hogy hol került bele a rossz a vérbe, ami miatt egy pillanatra felvetődött a diadalmas jövő, de az örökölt rossz ezt végül eltörülte. Ki a hibás? A nagyapa, aki mindig is ivott és verte a nagymamát? Ott van a rossz? Vagy a mama, aki olyan családból származik, akik soha nem akartak különben lenni annál, amik voltak, mert nekik elég volt az, amibe beleszülettek? Örök földművesek a folyami kultúrák létrejötté és az agrárforradalom óta.

Honnan került bele a rossz ebbe a gyerekbe?

Ezt kérdezte a mamától, és a mama megpróbálta védeni ezt a gyereket, de ott volt a félévi bizonyítvány, amibe az volt beleírva, hogy ez az álláspont védhetetlen. Még lehet változtatni, mondta az apa, még át lehet tenni egy balassagyarmati szakközépbe, és akkor lehet belőle egy rendes gépszerselő. Ne mozgassuk, mondta a mama, meg hogy ezt érettségi után is meg tudja csinálni. Majd visszahozzuk a szövetkezetbe, lakhat itt egy ideig, aztán megismerkedik egy rendes lánnyal, aztán lesz neki családja, és rendszeresen dolgozik, meg közel is lesz, az nekünk is jó. Talán így még jobb is, hogy nem úgy alakult, ahogy korábban gondoltuk.

Az apa elalszik, gondolom, az ágyon, hogy ezen gondolkodnak ők is. Én azért gondolom ezt, mert félek, hogy a balassagyarmati változat lesz a megoldás. Nem

tudom, milyen lesz az életem, mert ez az élet még nem valósult meg, és hogy tehetek érte, hogy így vagy úgy valósuljon meg. Sokat tanulok majd, erre gondoltam, hogy most is mennyit készültem erre a dolgozatra, és mégsem sikerül, mert valami miatt én a nemsikerülésre vagyok ráállva.

Miért? Mi a hiba velem? Mért vagyok én rossz?

Nem tudom, pedig jó akarok lenni, nem szarom le az iskolát, hiába hiszik azt a tanáraink és a szüleim. Nem, nekem az iskola fontos. Én ötöst akarok kapni, nem hármast. Miért kapok mégis hármast, és nem csak a fejeleletekre, mert arra azért, mert nem szeretnek a tanárok, helyesebben szükségük volt egy olyan tanulóra, akit lehet nemszeretni, hogy a többi szerethessék. Ez egy ilyen egyszerű iskolai, de lehet, hogy annál is általánosabb, az egész társadalomra érvényes logika. A nemszeretés nem személyes, nem nekem szól, csak én testesítem meg a nemszeretésnek szánt teret. Hármast. Még a matekdolgozatra is? Jó, arra legalább négyest kapok, és tényleg a fejeletek húznak le hármásra. De miért négyest, mi akad el bennem, amikor végül is a legtöbb pontot érő feladatot elvétem?

Miért?

Igen, én nem mondtam le magamról, akkor sem, amikor már a szüleim és a tanáraink lemondtak. Nem, én tenni akarok azért, hogy ne így legyen, én nem vagyok rossz, és nem vagyok olyan, hogy leszarom, hogy rossznak tartanak, hogy rosszra értékelnek. Nem, én különb akarok lenni annál, amilyen vagyok. Mért nem sikerül, mi a kudarcok oka? Mert mindenki bennem látja a kudarc megvalósulását, mert kellene olyanok, akikre rá lehet mutatni, hogy ő az, akinek nem sikerült, vagy ő az, aki nem érdemli meg a figyelmet. Kell olyan, akihez mérve megképződik a siker, a sikeres tanuló. Nem tudom, gondolom az ágyon fekve, hogy ki vagyok én, és mért vagyok olyan, amilyen vagyok, és hogy változott ez meg ilyen gyorsan és váratlanul?

Elaludtam.

Amikor felébredtem, már ott volt az orvos. Elkezdődött a rendelése. Én lehettem volna az első, akit megvizsgál, de aludtam. Hallom, hogy beszél az asszisztenssel. Azt mondja, hogy ez tarthatatlan, amit a tanár és egyben igazgatóhelyettes csinált. Azt hittem, azt mondja, de valójában nem hallottam, hogy konkrétan mit mond, és arra mi az orvos válasza. Jöhet a következő, mondjuk ezt. Ezt már hallottam. Ez volt az a mondan, ami eljutott hozzám, meg az, hogy ha nincs más, akkor megnézem ezt a fejfájós kölköt a betegszobában. Csókolom, doktornéni. Csókolom, doktorbácsi, csókolom, óvónéni, csókolom, tanítónéni.

Nem olyan gyorsan cselekszik az orvos, ahogyan várni lehetett volna. Nem volt miért sietni. Abba, ami nekem van, biztosan nem lehet belehalni. Nem sürgős eset. Még valamit csinál, én meg arra gondolok, hogy mindjárt belép, s hogy vajon az iskolaorvosnak van-e joga megvédeni egy gyereket a tanárokkal, különösen az igazgatóhelyetessel szemben. Hogy egyszerűen a tantestületi gyűlésen azt mondja, hogy gyermekveszélyeztetés alapos gyanúja miatt ezt és azt a kollégát kérem, hogy tiltsák el a gyerekek oktatásától és nevelésétől. És akkor az igazgató előveszi ezeket a kollégákat, mélyen a szemükbe néz, és azt mondja, amit a doktornő mond, az olyan súlyos, hogy még a kollégiumba sem helyezhetlek át benneteket, mert ez

a veszélyeztetés minden tanári munkától való eltiltással jár együtt, plusz egy bírósági és orvosi papírral az alkalmatlanságról.

Nyílt az ajtó.

Jónapot kívánok, doktornő, mondtam.

Szerbusz, mondta. Na, halljuk, mi a panasz.

Nagyon fáj a fejem, mondtam, s hogy volt már ilyen gyerekkorban, akkor elkez-
dett zsibbadni a kezem is, és attól félttem, a zsibbadás nem áll meg, megy egészen
a szívemig, és akkor, ha a szívem is elzsibbad, meghalok.

Hú, ez aztán a kórkép, mondta a doktornő.

Meghallgatta a szívemet, pulzus, vérnyomás. Nem tudom, neki, mert orvos, olyan
minden test, hogy orvosi felelősséggel tartozik irántuk, vagy ő is megkülönbözteti
a számára megszokottabb bőrrű, ruházatú gyerekeket, ahogyan a tanárok teszik, és én
persze elütök a megszokottól. A kollégisták biztosan büdösebbek, mint azok, akikre
otthon van mosva rendszeren, meg meg van kérdezve, hogy zuhanyoztál, megmostad
a vagy az, és itt valamilyen testrész szerepel [pl. a lábadat, a fogadat, az arcodat].
Meg az is lehet, hogy nincs olyan kifinomult orrunk, amivel éreznénk a testünk rossz
szagát. Olyanok vagyunk, hogy ehhez a konyhaszaghoz, vagy zöldségek, hagymák
és a test szagához, hozzá vagyunk szokva, ahogyan a városi gyerekek, kivétel a
nagyon zöldövezetiek, hozzászoktak az autókból, a buszokból és a teherautókból
áradó fűsthöz. Hogy az nekik fel sem tűnik.

Büdös vagyok, gondoltam, s hogy nem is csak azért, mert koleszos vagyok,
hanem az új munkám miatt is, hogy lejárom a konyhába tejeskannákat pakolni. Lehet,
hogy azért is jó ott, mert ott azt a szagot érzem, ami otthon volt, és ez a szag min-
dennap újra és újra rám rakódik, és életre kelti a múltat.

Hát itt, mondja a doktornő, szervi problémára nem bukkantam. Tudsz aludni
rendszen?

Nem, mondtam.

Enni eszel rendszeren?

Igen, mondtam.

Szereted a sulit? Így mondta, hogy látszódjék, az orvosok is voltak valaha
gimnazisták.

Nem, mondtam.

Miért, kérdezte.

Akkor elmondtam, hogy rosszak a tanulmányi eredményeim, és amiatt. Vagyis,
hogy az eredményeim miatt nem szeretnek a tanárok, és félek tőlük, vagy azért lettek
rosszak az eredményeim, mert nem szeretnek a tanárok, és félek tőlük. Nem tudom,
mi volt előbb, mármint hogy melyik rossz. Jó volt elmondani.

Mi szeretnél lenni?

Amikor idejöttem, akkor még régész szerettem volna lenni.

Miért pont az, kérdezte.

Mert a föld alatt van egy csomó birodalom, meg még lehetnek olyan régészeti
feltárások, amik átírják a történelmet, mert egy csomó dologról nem tudjuk, hogy
hogyan jött létre, és nemcsak a piramisokról, hanem, és akkor mondtam a Stone-
henge-et, amit annak idején fából kifaragtam, és megcsináltam kicsiben. A nagy
rejtély kicsi másolatát.

Hát igen, mondta a doktornő, én is hallottam már olyanokat is, hogy az űrből jöttek lények, akik ezeket megcsinálták, és az ember azért kezdte róluak azt hinni, hogy istenek, mert az égből jöttek, és olyan dolgokat tudtak csinálni, amit az emberek nem tudtak.

De ilyen eredménnyel nem lehetek régész, mondtam, mert oda csak a legjobbakat veszik fel.

Van más lehetőség is, kérdezni akarta talán, de a végén csak megállapította, hogy biztos van más lehetőség is, és hogy mit szólnak ehhez a szüleim. Elmondtam, azt is, hogy különösen az apám csalódott bennem, mert sokat várt tőlem, és én még a keveset sem tudtam hozni. Azt mondta, hogy az én bajom nem szervi eredetű. De ez nem azt jelenti, hogy nincs bajom, csak azt, hogy erre ő nem alkalmas, hogy ezt a bajt orvosolja, és adott egy beutalót a pszichiátriára.

Azt mondta, nagyon kedves és figyelmes munkatársak vannak ott, eddig mindenkinek segítettek, akit odairányított, és nemcsak azoknak van gondja, akik ilyen korán elkerültek otthonról és teljesen más közegbe, hanem azoknak is, akik épp ebben a közegben szocializálódtak. Hogy a szülői elvárások miatt gyakran összeomlanak, és alig lehet őket összevakarni, s az ilyesmiből külső segítség nélkül nem is lehet kijönni, ahogyan én sem kerülhetem el azt a segítséget.

Azért felírt egy enyhe nyugtatót, esténként vegyem be, és jobban fogok aludni. Köszönöm szépen, doktornő.

Szívesen, mondta az orvos, és kilépett a betegszobáról. Az asszisztenssel beszélt valamit. Azt mondta, arra gondoltam, hogy azt mondja, ez olyan kedves gyerek, mért nem szeretik a tanárok, és mint a népmesékben az igazságos uralkodók, elindul, és igazságot szolgáltat ennek az alattvalójának. Én pedig érzem, hogy mellettem van, és legyőzöm a cseh vitézt.

Másnap sulit után elindultam a megadott címre. Fel volt írva egy név, akit keresnem kell.

Senkinek nem mondtam el.

Nagy épület, országos ideg és elme. Milyen lehet egy ország ideg- és elmeállapota, vajon belefér-e egy ekkora épületbe? Milyen lehet a matektanár elme- és idegállapota? Vajon azért haragszik-e rám, mert nem haragudhat másra, mondjuk a feleségére, aki épp azt mondta neki otthon, hogy most fáj a feje? Ezt mondta nekem az az ember, akit a koleszigazgató rám állított, hogy amikor ezt mondja a feleség, akkor félrehúzódik, és megcsinálja magának, és én is csináljam meg magamnak, mert a matektanár is megcsinálja magának.

Rossz volt elgondolni, hogy valaki ezt csinálja, mert én nem tudtam csinálni. Ha nem egy tizenkétfős szobában lakok, nyikorgó vaságyakkal, akkor talán, de így nem, és a vécében bűdös volt, és nem akartam, hogy ehhez a gondolathoz rossz hangok, rossz szagok és a vécé koszos csempéje kapcsolódjon. Persze, nem tudhattam ekkor, hogy ez változni fog-e később, hogy mindig így lesz-e.

Meddig tart a mindig, kérdzem magamtól ott állva, vagy épp sétálva az utcán. Meddig van olyan, hogy az van, ami addig volt? Addig tart a mindig, amíg be nem köszönt a nemmindig? De ezt csak akkor lehet tudni, hogy beköszöntött, amikor már nincs a mindig, mondjuk, behúzódik az, aki eddig soha nem tette, behúzódik a rosszszagú helyiségbe, és ürítést mímelve azt csinálja, amit addig soha nem csinált.

Eddig nem jártam pszichológushoz, de ha most bemegyek, akkor az eddig érvényes dolgok érvénytelenné válnak. Mondjuk innétől mindig járn fogok, mert mondták, hogy aki elkezd, az már ettől nem szabadulhat élete során. Függség alakul ki, néha szerelem. Főleg a páciens irányából.

Beszélggettünk a koleszban, nem mertem megmondani, hogy mit mondott az orvos, meg persze, hogy én tényleg azért voltam-e rosszul, mert rosszul voltam, vagy már annyira tudok hazudni, hogy testileg is tudok, hogy képes vagyok rosszul lenni csak azért, hogy ne írjam meg a matekot. Mert én olyan vagyok, olyannak ismernek, aki nem úgy hazudok, hogy eljátssza, hanem úgy, hogy tényleg megvalósítja azt, amit érezni kell. Ezért se lenne belőlem jó színész, mert én tényleg rosszul lennék a színpadon, ha épp rosszul kell lenni, vagy meghalnék, ha meg kell halni. És akkor, ha meghalok, ki játssza a következő napon a szerepet?

Én sem tudtam, hogy mi az igazság, mert tényleg rosszul lettem, és semmi nem mutatott arra, hogy ebben a rosszul létben van valami akaratlagosság, hogy én kitaláltam, hogy rosszul kell lennem. Nem is voltam olyan, aki bármi elől elmenekült volna. Egyrészt érdekelt a matek, és nem is voltam olyan rossz belőle. Az egyetlen tantárgy, amit még a rosszindulatú matektanár sem tudott lehúzni hármásra, mármint a dolgozatomat, mert ott mégiscsak számok vannak meg pontok, és ha észrevettem, hogy valamelyik feladat pontját nem számolta bele, ha szóltam, rögvest korigált. Csak a szóbeli felelettel tudta lehúzni a jegyemet. Másrészt meg egyáltalán nem volt érdekes, hogy milyenre írok meg egy dolgozatot. Szóval nem volt indokltsága, hogy miért legyek rosszul egy dolgozat esetén.

Nem mondtam el azt, amit az orvos mondott, mert biztos hülyének vagy buzinak néztek volna, és ezt nem akartam.

Hová mész holnap délután?

Nem mindegy, kérdeztem vissza.

Nem, mondta az, aki kérdezte, mert volt egy ötlete, hogy hová mehetünk. Akkor végül előjöttem a csokimikulásos lánnyal. Az elég jó indok volt.

Sétáltam, immáron indokokkal a hátam mögött, a nagy épület előtt, ahol az ország ideg- és elmeállapotát vizsgálták napi nullahuszonnégyben, és gondolkodtam, hogy mi lesz, ha bemegyek, hogy ott lesz az a kedves pszichológusnő, akiről az iskolaorvos mesélt, hogy majd nagyon fog örülni nekem, mert tetszik neki, hogy ennyi problémám van.

Miért, másnak nincs ennyi problémája, kérdezek vissza.

Ez is milyen nagyszerű, mondja, hogy így visszakérdezek, és nem vagyok reménytelen, mert azt hiszem, másokkal osztozom a problémák létében. Ez nem más, mondja, mint közösségérzet, és hogy biztosan nem szeretett eléggé az anyukám. Ezt nem mondja, csak számomra derül ki, holott ezt mindig tudtam, hogy nem eléggé, sőt, ekkor már azt is tudtam, hogy úgy szeretett, ahogy ott szeretni volt szokás. Hogy azért akartam eljönni a szülőhelyemről, mert olyan szeretési szokások voltak használatban, amelyek nem elégítették ki az én vágyamat a szeretésre.

És akkor továbbmegy és rákérdez, hogy mekkora elvárást pakolt rám az apám, és mekkora elvárást fogalmaztak meg a tanárain, és mekkora a különbség aközött, ahol most vagyok és aközött, amilyen akarok lenni, hogy el tudom-e még képzelni, hogy az legyek, aki szerettem volna?

Én erre azt mondom, hogy nem.

Ő akkor várja, hogy beszéljek erről még többet, és akkor majd kifakad belőlem, hogy mindenben alatta vagyok annak, amit elvárnak, és főleg amit én elvárok magamtól, és hogy nem lehet önmagad elvárásai alatt élni, mert az maga a permanens kudarcérzet. És akkor azt mondja, hogy letelt az óra, és nagyon-nagyon sokat jutottunk előre, és vár egy másik megadott alkalommal.

Mindent beleírt egy füzetbe.

Épp készül valamilyen konferenciára, és én leszek, persze nem a saját nevemen, az ismertetett eset, és nagyon megdicsérik a kollégák, akiknek csak álmaikban vetődött fel, hogy lehetne egy ilyen, úgymond, komplex esetük, ahol egy direkt erre a komplexitásra született gyerek létrehozta a szakmai karrierjüket. Hiszen egy ilyen esetből később általános következtetéseket lehet levonni, ha netán összekombózik egy szociálpszichológussal és egy szociológussal, akár ezt társadalmi hasznosság szintjére lehetne hozni. *A társadalmi mobilitás és integráció nehézségei* címmel meg lehetne jelentetni egy tanulmányt, nem kell ennél külön cím. Ezt aztán később nemzetközileg is lehetne hasznosítani, például a menekültek beilleszkedési nehézségei kapcsán.

Rugdostam a követ.

Ez nem igaz, mert nem volt ott kő, de volt ott egy levált betondarab, ami tulajdonképpen mesterséges kő volt. Azt rugdostam. Valójában nem, mert az a betondarab csak később vált le, nem akkor, amikor ott voltam. Azt csak egy másik ember rugdoshatta volna, aki épp a leválás után ott van, ha nem takarítja el rögtön a portás, mire odaér az, aki rugdoshatta volna.

Az a kedves és egyben szép nő ott vár engem, gondoltam. Biztos beleszeretek, mert azt hiszem, az a figyelem, amivel felém fordul, nekem szól, holott nem, az csak a szakmából fakad.

Rengetegen beleszeretnek a pszichológusukba, mert annyira nincs nekik senki, akivel megbeszélhetnék a gondjaikat. És ki mást is tudna az ember szeretni, ha nem azt, akivel beszélni tudnak arról, hogy mi van velük. Aztán amikor kiderül, hogy ez a nagyon jól kinéző kezelő végül is egy másik, szintén a kórházban dolgozó férfival indul haza, félre nem érthető bizalmasságban, mert éppen a szerelmes páciens ott ólálkodik, mert mindenki ott akar lenni, annak a közelében, akit szeret. Szóval, mikor mindezt látja, akkor felmegy, mondjuk, a Tündér-sziklára, megiszik egy üveg rossz, de nagyon erős pálinkát. Érdekes, hogy még ilyenkor is takarékos, aki takarékos, nem vesz első osztályú vizskit például.

És leveti magát.

Persze senki nem gyanakszik a pszichológusnőre, hogy ő volt a tettes, mert épp arról szól a pszichológia, hogy a tettes mindig az, aki cselekszik, a saját hibánk, ha illet teszünk, nem kéri rajta számon egy sorozatszínész, aki detektívet játszik egy német krimiben, hogy mért csinálta. Hogy ez a módszer egy szemfényvesztés, hogy csak addig van javulás, amíg a páciens azt érzi, hogy van remény a közös életre, a kapcsolatra, ami túlmutat a páciens és kezelő viszonyon, s amikor kiderül, hogy nincs, akkor persze jön az, ami tényleg immáron végzetes.

A pszichológia végülis egy ügyes kis trükk.

A kapcsolódás és kötődés valóságával kápráztatja el a páciens. És amíg ez a valóságátlátszat fennmarad, mert még hisz abban, hogy ez egy igazi kapcsolódás,

addig serényen fizet, mert retteg attól, hogy elszakad ez a szál, s ha tovább akar lépni, hogy legyen heti kettő, három kezelés, akkor ez a kezelő azt mondja, hogy bocsánat, be vagyok táblázva. Előveszi a határidőnaplóját, és a páciens meglátja a rengeteg nevet. Akkor aztán olyan érzése van, hogy egy prostituálttal hozta össze a sors, és hogy a szolgáltatást félreértelmezte, azt hitte, szerelem. Na, akkor jön a Tündér-szikla, vagy az, hogy féltékenységtől vezérelve megöli a pszichológusnőt.

Nem rugdostam a követ, hanem a csokimikulásos lányra gondoltam. Nem megyek be. Most végleg eldöntöttem. Megkeresem ezt a lányt, akkor is, ha nem akarja, hogy megkeressem. Inkább miatta végzek magammal, mint egy ismeretlen miatt, aki talán rövid időre megoldást kínálna, ami után az ismerősök azt mondanák, hogy egészen rendben volt az utóbbi időben, nem is lehet érteni, hogy miért csinálta azt, amit csinált, hogy levetette magát a Tündér-szikláról. És senki nem mondja, hogy valaki lelökte onnét. Holott áttételesen ez történt, hisz a pszichológusnő pont annyira javította meg az idegrendszerét, hogy fel tudott menni a sziklára, hogy ki tudott egy ilyet gondolni, hogy épp erről, az ilyen nevű szikláról veti magát a mélybe.

Nem, inkább a csokimikulásos lány miatt. Érte tényleg érdemes.

